

**BÁO CHÍ TRUYỀN THÔNG GÓP PHẦN
“XOA DỊU NỠI ĐAU”NHỮNG NẠN NHÂN BỊ NHIỄM
CHẤT ĐỘC HÓA HỌC TRONG CHIẾN TRANH VIỆT NAM**

*PGS.TS. Đinh Văn Hương
Khoa Báo chí và Truyền thông
Trường Đại học KHXH và NV Hà Nội*

“Xoa dịu nỗi đau” là chuyên mục của báo Tuổi trẻ TP. Hồ Chí Minh để kêu gọi cộng đồng trong và ngoài nước góp sức, góp phần “xoa dịu nỗi đau” những con người bị bệnh tật, khuyết tật, thương tích, nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh... Và không chỉ có báo Tuổi trẻ mà các loại hình báo in, phát thanh, truyền hình, báo mạng điện tử, báo ảnh, hăng tin tức... cũng có những tình cảm và trách nhiệm như vậy. Các phương tiện truyền thông đại chúng này có sức mạnh lan tỏa trong xã hội, tạo diễn đàn rộng rãi, hữu ích, thiết thực, nhanh chóng cho cộng đồng chung tay, góp sức giúp các nạn nhân bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh và những số phận không may mắn khác; đồng thời cũng là diễn đàn để những đối tượng này cất lên tiếng nói, tâm tư, tình cảm, nguyện vọng của mình đối với cộng đồng. Và như vậy, báo chí trở thành cầu nối, người đồng hành của các quan hệ đó.

Nạn nhân bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh là một trong những đối tượng đặc biệt của xã hội. Trước hết họ là những con người bình thường nhưng do chiến tranh, họ bị nhiễm chất độc hóa học, trở thành những người tàn tật, dị dạng, ốm yếu, đa phần mất khả năng lao động, sinh hoạt. Họ là những con người thực sự đau khổ, mất mát, vì từ một người (bố hoặc mẹ bị nhiễm) lây truyền sang con, cháu... hậu quả tiếp nối lâu dài, trở thành gánh nặng cho bản thân họ, gia đình họ và xã hội mới chung.

Chăm lo, chia sẻ và trợ giúp đối tượng này là toàn xã hội, trong đó báo chí truyền thông là một trong những kênh quan trọng, thiết thực và hiệu quả.

Trước hết, về mặt *tinh thần*, các báo *Nhân dân, Lao động, Tiền phong, Tuổi trẻ, Thanh niên, Công an Nhân dân, Người Lao động, Pháp luật, Cựu chiến binh, Phụ nữ Việt nam, Đài THVN (VTV), VTC, các đài địa phương, Đài TNVN*, các báo mạng điện tử *VnExpress, Vietnam Net, Dân trí, Thông tấn xã*

Việt Nam đều có chuyên trang, chuyên mục định kỳ hoặc ổn định để thông tin, phản ánh về đối tượng này. Qua hệ thống tin, bài, ảnh, chương trình phát thanh, truyền hình, các nhà báo, cộng tác viên, thông tin viên đã đưa tin, phản ánh chân thực, khách quan, trách nhiệm và đầy tính nhân đạo, nhân văn về những người bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh. Nội dung các tác phẩm báo chí đã phân tích, chứng minh tội ác của chiến tranh do kẻ thù gây ra đối với người Việt nam, yêu cầu phía họ phải bồi thường, xin lỗi. Vệt bài này ủng hộ tích cực, nhiệt thành, đồng hành cùng các cơ quan chức trách của ta trong các vụ kiện quốc tế, các cuộc vận động thu thập chữ ký, mít tinh, hội thảo do báo chí tổ chức cũng minh chứng cho mục đích này. Mặc dù chưa có kết quả cụ thể nhưng đã đánh động và kêu gọi “tòa án lương tâm” quốc tế phán xét và yêu cầu bồi thường cho những nạn nhân. Cuộc chiến này chưa có hồi kết, báo chí truyền thông sẽ kiên trì theo đuổi mục đích chính đáng của chúng ta. Nội dung khác trong các tác phẩm báo chí là ca ngợi, biểu dương, khuyến khích kịp thời những điển hình vượt khó “tàn những không phế” của những nạn nhân; đồng thời chia sẻ, động viên, hướng dẫn những người còn bị quan, tiêu cực để hướng tới tương lai tốt đẹp hơn.

Ở đây không chỉ những nhà báo, người dân nói về những nạn nhân, mà chính những nạn nhân cũng cất lên tiếng nói của mình trên báo chí tạo thành thông tin hai chiều cho dư luận rộng rãi, sẻ chia. Nội dung tiếp theo là các tác phẩm báo chí đã thông tin, phản ánh kịp thời sự động viên, khích lệ, chia sẻ, cảm thông của Đảng, Nhà nước, các tổ chức đoàn thể, xã hội, cá nhân đối với những người không may mắn đó. Sự quan tâm và tình cảm (qua tin, bài, ảnh hoặc đi thăm hỏi) đã thực sự góp phần “xoa dịu nỗi đau” về mặt tinh thần cho họ.

Các tác phẩm văn học, nghệ thuật, sân khấu, triển lãm, ca nhạc, điện ảnh... về chủ đề này được chuyển tải trên các phương tiện truyền thông hoặc báo chí truyền thông phối hợp với các cơ quan bên ngoài tổ chức cũng là món ăn tinh thần quý giá cho những người bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh.

Tóm lại, bằng các hoạt động phong phú, đa dạng, tâm huyết, tình thương và trách nhiệm, các cơ quan thông tấn báo chí đã góp phần “xoa dịu nỗi đau” về mặt tinh thần cho những nạn nhân do hậu quả của chiến tranh để lại. Một vai trò, chức năng quan trọng khác của báo chí truyền thông là góp phần tạo dựng *vật chất* cho những đối tượng này.

Về phương diện *vật chất*, báo chí truyền thông thực hiện theo hai phương cách:

Cách thứ nhất là kênh bên trong, tức là các cơ quan báo chí qua các phương tiện phát thanh, truyền hình, báo in, báo mạng điện tử... tổ chức các đợt quyên góp, trợ giúp về tiền bạc, hàng hóa, vật dụng... cho các nạn nhân, góp phần khắc phục khó khăn cho họ. Thực tế những năm qua, Đài THVN, Đài TNVN, Tuổi trẻ, Thanh niên, Công an TP. Hồ Chí Minh, Lao động... đã có những chương trình, những đợt quyên góp lên đến hàng ngàn tỷ đồng, hàng chục tấn quần áo, vật dụng, thuốc men. Đồng thời các cơ quan báo chí cũng động viên cán bộ, phóng viên, biên tập viên... tùy tâm đóng góp ngay tại cơ quan. Hoạt động này được đông đảo mọi người hưởng ứng. Các cơ quan báo chí, các phóng viên, biên tập viên còn đi đến từng gia đình, gặp từng số phận, các cơ sở nuôi dưỡng để thăm hỏi và tặng quà cho các nạn nhân vào các dịp Lễ, Tết hoặc cả những ngày thường. Tiêu biểu cho hoạt động này là một nữ phóng viên (thượng tá) báo Công an TP. Hồ Chí Minh đã lập và chủ trì Quỹ “Ngã ba Đồng Lộc” để huy động tiền trợ giúp cho các thương, bệnh binh, người bị nhiễm chất độc hóa học... khi tham gia chiến đấu ở Ngã ba Đồng Lộc. Và rất nhiều hoạt động tương tự ở các cơ quan báo chí và các nhà báo.

Kênh thứ hai được triển khai là bằng các hình thức thông tin, tuyên truyền, cổ động và tổ chức ra các đối tượng bên ngoài để kêu gọi sự đóng góp. Rất nhiều các cá nhân hảo tâm, các nhà tài trợ, người dân, các tổ chức đoàn thể trong nước và các cá nhân, tổ chức quốc tế đã tham gia đóng góp tích cực, hiệu quả cho hoạt động này. Thực tế nhiều năm qua, không ít cá nhân, gia đình, cơ sở nuôi dưỡng nạn nhân đã nhận được sự trợ giúp vật chất của phong trào này.

Hầu hết số tiền được dùng để xây dựng Nhà tình nghĩa, lập sổ tiết kiệm, học bổng, chữa bệnh, tạo lập việc làm... cho các nạn nhân. Báo chí đã phản

ảnh, thông tin chính xác, kịp thời, cụ thể những địa chỉ, những cá nhân, tổ chức cấp tiên, vật dụng, quần áo, thuốc men và những nạn nhân, gia đình, cơ sở nuôi dưỡng được thụ hưởng để tạo *niềm tin* cho cả hai bên. Đây là cơ sở quan trọng để nuôi dưỡng, phát triển và nhân rộng hoạt động này trong toàn xã hội và bạn bè quốc tế.

Tất nhiên, do số nạn nhân bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh nhiều mà số tiền hay vật chất khác còn có hạn nên chưa thể “phủ kín” đến từng con người, từng gia đình hay từng cơ sở nuôi dưỡng. Đây chỉ là những đóng góp, hỗ trợ phần nào để góp phần “xoa dịu nỗi đau” mà thôi.

Tóm lại, trong hoạt động thực tiễn của mình, báo chí truyền thông đã góp phần huy động sự trợ giúp của cộng đồng về vật chất để động viên, hỗ trợ, giảm bớt những khó khăn trong sinh hoạt cho những nạn nhân.

Tuy nhiên, trong hoạt động này, báo chí truyền thông cũng bộc lộ những khó khăn, hạn chế. Các cơ quan báo chí chưa thường xuyên, liên tục vệt tin, bài, ảnh, chuyên trang, chuyên mục, chương trình cho vấn đề này. Một số phóng viên ngại gặp nạn nhân vì sợ bị “lây”, hoặc khó gặp nạn nhân để khai thác tư liệu do họ tự ti, chán nản. Nhiều phóng viên chưa hiểu kỹ về “chất độc hóa học” nên viết còn “sơ hờ”, chưa thuyết phục; có phóng viên viết về nạn nhân nhưng thiếu sự chia sẻ, cảm thông, chưa đậm chất nhân văn...

Có thể nói, cùng với sự chăm lo của toàn xã hội, báo chí truyền thông Việt nam đã thực sự chia sẻ, đồng hành và trợ giúp có hiệu quả cho những nạn nhân bị nhiễm chất độc hóa học trong chiến tranh. Với thế mạnh riêng của mình, báo chí truyền thông đã góp phần “xoa dịu nỗi đau” những nạn nhân, kịp thời cổ vũ, động viên, giúp đỡ họ sống lạc quan, tin yêu vào cuộc sống./.

Hà Nội, tháng 3 năm 2010